

MINISTRI MÄÄRUS

Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisala riigieelarve vahendite arvelt toetuse andmise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1, § 53² lõike 3, § 53³ lõike 3 ja § 55¹ lõike 2 alusel.

§ 1. Reguleerimis- ja kohaldamisala

(1) Määrusega reguleeritakse Justiits- ja Digiministeeriumi (edaspidi *ministeerium*) eelarvest riigisisese tegevustoetuse, projektipõhise toetuse ja sotsiaaltoetuse (edaspidi koos *toetus*) andmise ning kasutamise tingimusi ja korda.

(2) Määrust kohaldatakse üksnes § 2 lõike 1 alusel määratud eelarvevahendite kasutamise suhtes.

(3) Ministeerium võib volitada valitsemisala asutust täitma toetuse andmisega seotud ülesandeid. Sellisel juhul täidab valitsemisala asutus talle antud volituste piires käesolevas määruses ministeeriumile pandud kohustusi ja kasutab õigusi. Valitsemisala asutus võib kehtestada määrust täpsustava asutusesisese korra.

(4) Kui toetuse andmise tingimused ja kord tulenevad muust õigusaktist, lähtutakse toetust andes asjaomase õigusaktist ning käesolevat määrust kohaldatakse muus õigusaktis reguleerimata küsimustes.

§ 2. Eelarveaastal toetuse andmiseks ettenähtud vahendite määramine

(1) Toetuste andmiseks ettenähtud eelarvevahendid ning nende jaotuse toetusliikide, ministeeriumi arengukava eesmärkide või tegevussuundade või muul asjakohasel põhjendatud alusel määrab käskkirjaga igaks eelarveaastaks valdkonna eest vastutav minister.

(2) Toetust ei anta, kui ministeeriumi eelarves puuduvad taotletavaks tegevuseks ettenähtud vabad eelarvevahendid või asjakohase toetuse andmist ei ole eelarveaastal lõike 1 alusel ette nähtud.

§ 3. Toetuse andja ülesanded

Ministeerium toetuse andjana kuulutab välja taotlusvooru, menetleb toetuse taotlusi (edaspidi *taotlus*), maksab toetuse välja ja kontrollib toetuse sihipärast kasutamist.

§ 4. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

Kui määruse alusel antav toetus on riigiabi või vähese tähtsusega abi, juhendatakse abi andmise ja tagasinõudmise korral konkurentsiseaduses ning Euroopa Liidu asjakohastes õigusaktides sätestatud riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise tingimustest.

§ 5. Riigisisene projektipõhine toetus

(1) Riigisisene projektipõhine toetus on rahastamisliik, millega ministeerium toetab kindla eesmärgi saavutamisele suunatud, ajas ja sisus piiritletud, kindla tulemiga ja eesmärgi täitmise jälgimise mõõdikutega üldjuhul ühekordset tegevust või tegevuste kogumit. Riigisisest projektipõhist toetust saab anda ka investeringutoetuseks.

(2) Riigisisest projektipõhist toetust võib anda nii füüsilisele kui ka juriidilisele isikule, sealhulgas riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusele.

§ 6. Strateegiline partnerlus

(1) Ministeeriumi valitsemisala strateegilise partnerina käsitatakse üldjuhul mittetulundusühingut või sihtasutust, kellega ministeerium teeb koostööd valitsemisala tulemusvaldkonna eesmärkide elluviimiseks või poliitika kujundamiseks ja elluviimiseks ning kellele ei ole volitatud avaliku halduse ülesannete iseseisvat täitmist.

(2) Strateegilise partnerluse raames antakse toetust riigisisese projektipõhise toetusena.

(3) Strateegilise partnerluse puhul võib ministeerium ette näha, et toetust antakse mitmel järjestikusel eelarveaastal tingimusel, et rahastamine sõltub riigieelarveliste vahendite olemasolust.

§ 7. Riigisisene tegevustoetus

(1) Riigisisene tegevustoetus on rahastamisliik, millega ministeerium toetab ministeeriumi pädevusvaldkonnas tegutseva, riigieelarve seaduse § 2 lõike 2 punkti 3 tähenduses keskvalitsuse juriidilise isiku tegevust ja arengut, lähtudes selle isiku põhikirjalistest ülesannetest, arengudokumentidest ja ministeeriumi valitsemisala eesmärkidest.

(2) Riigisisese tegevustoetuse andmiseks avatud taotlusvooru ei korraldata. Kui samal tegevusalal tegutseb mitu keskvalitsuse juriidilist isikut, lähtutakse tegevustoetust andes järgmistest kriteeriumitest:

- 1) taotleja kogemused ja suutlikkus kavandatud tegevusi ellu viia;
- 2) taotluses nimetatud tegevuste prioriteetsus ja eeldatav mõju valitsemisala strateegilistes dokumentides nimetatud eesmärkide saavutamisele;
- 3) tegevuste vastavus eesmärgile ja teostatavus;
- 4) taotluses esitatud eelarve põhjendatus, vajalikkus ja rahakasutuse tõhusus.

(3) Riigisisene tegevustoetus antakse ministri käskkirjaga. Käskkirjaga määratud toetuse kasutamise tingimuste täpsustamiseks võib toetuse saajaga sõlmida lepingu.

(4) Riigisisese tegevustoetuse saajale aruandekohustust ei kohaldata, kui käskkirja või lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

(5) Riigisisese tegevustoetuse puhul võib ministeerium ette näha, et toetust antakse mitmel järjestikusel eelarveaastal tingimusel, et rahastamine sõltub riigieelarveliste vahendite olemasolust.

§ 8. Riigisisene sotsiaaltoetus

(1) Käesoleva määruse alusel käsitatakse riigisisese sotsiaaltoetusena üksnes stipendiumit tulumaksuseaduse § 19 lõike 7 tähenduses ja preemiat.

(2) Riigisisest sotsiaaltoetust võib anda füüsilisele isikule kooskõlas ministeeriumi valitsemisala arengudokumentide ja programmide eesmärkidega. Sotsiaaltoetuse taotlemise ja andmise täpsemad tingimused määratakse konkursi statuudis või muus asjakohases dokumendis.

§ 9. Toetuse andmise üldpõhimõtted

(1) Toetuse saamiseks esitab taotleja taotluse.

(2) Toetuse andmine toimub üldjuhul avatud taotlusvooru korras. Riigisisese sotsiaaltoetuse andmise korral võib avatud taotlusvooru asemel korraldada avaliku konkursi.

(3) Toetuse andmine muul viisil, näiteks otsustuskorras, saab toimuda vaid erandkorras ministri käskkirjaga, kui selleks esineb avalikust huvist tulenev põhjendatud alus ning see on toetuse eesmärgi arvestades otstarbekas.

(4) Toetust andes lähtutakse läbipaistvuse, võrdse kohtlemise, sihipärasuse, tulemuslikkuse ja kontrollitavuse põhimõttest ning toetuse seotusest ministeeriumi valitsemisala eesmärkidega.

(5) Toetust makstakse ettemaksena või tegelike kulude hüvitamisena.

(6) Ministeeriumil on õigus koguda taotleja ja taotluse vastavuse kontrollimiseks, taotluse hindamiseks, esitatud aruande kontrollimiseks ja toetuse tagasinõudmiseks vajalikku teavet. Ministeerium võib vajaliku teabe saamiseks pöörduda riigiasutuste, kohaliku omavalitsuse üksuste, muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute, eraõiguslike juriidiliste isikute ja füüsiliste isikute poole. Samuti võib ministeerium teha päringuid teise vastutava töötaja andmekogusse ning koguda infot avalikest allikatest.

§ 10. Toetuse taotleja

(1) Toetuse taotleja peab vastama vähemalt järgmistele tingimustele:

- 1) ta on esitanud tähtajal majandusaasta aruande või on selle esitamata jätmist mõjuvalt põhjendanud;
- 2) tal ei ole riiklikku maksuvõlga maksukorralduse seaduse tähenduses või maksu- või sotsiaalkindlustusmaksete võlga õigusaktide kohaselt;
- 3) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või tasunud toetuse tagasimaksmise ajatamise käigus määratud tagasimaksed ettenähtud summas;
- 4) ta ei ole pankrotis või likvideerimisel, tema suhtes ei ole algatatud pankroti- või likvideerimismenetlust, tema äritegevus ei ole peatatud, tal ei ole kehtivat äriregistrist kustutamise hoiatust ning ta ei ole õigusaktide kohaselt muus sellesarnases olukorras;
- 5) ta on nõuetekohaselt täitnud ministeeriumiga varem sõlmitud riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingu tingimusi.

(2) Taotlusvooru välja kuulutades võib täpsustada nõudeid taotlejale, kui see on toetatava tegevuse eesmärgi ja valdkonda arvestades vajalik.

(3) Taotlejad võivad esitada ühise taotluse. Iga taotleja võib taotlusvoorus esitada ühe taotluse, kui taotlusvooru välja kuulutades ei ole määratud teisiti.

(4) Taotleja võib tegevuse elluviimisse kaasata partneri, jäädes seejuures ministeeriumi ees vastutavaks toetuse kasutamise tingimuste täitmise eest.

§ 11. Nõuded taotlusele

(1) Toetuse saamiseks esitatav taotlus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- 1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed;
- 2) kinnitus, et taotleja vastab §-s 10 sätestatud nõuetele;
- 3) taotletava toetuse suurus;
- 4) kavandatava tegevuse või projekti elluviimise kogumaksumus ning tulemuse saavutamiseks vajalike põhjendatud ja mõistlike kulude eelarve kululiikide kaupa;
- 5) kavandatava tegevuse või projekti eesmärk, selle üksikasjalik kirjeldus ning elluviimise algus- ja lõpptähtpäev, vajaduse korral ka täpsem ajakava ning oodatava tulemuse kirjeldus koos mõõdikutega;
- 6) andmed kaasatud partnerite ja nende panuse kohta.

(2) Kui taotletav toetus on vähese tähtsusega abi või riigiabi, esitab taotleja lisaks teabe:

- 1) selle kohta, kas taotleja on autonoomne ettevõtja, partnerettevõtja või seotud ettevõtja;
- 2) taotleja kontserni liikmete ja taotleja üle lepingu või muul alusel valitsevat mõju omava ettevõtja kohta.

§ 12. Avatud taotlusvooru korraldamine

(1) Avatud taotlusvooru võib korraldada järgmiselt:

- 1) jooksva taotlemisega – taotlusi saab esitada taotlusvooru avamisest kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni;

2) tähtajalise taotlemisega – taotlusi saab esitada taotlusvooru avamisel määratud ajavahemikus.

(2) Avatud taotlusvooru kuulutab välja minister käskkirjaga ning teade väljakuulutamise kohta avaldatakse vähemalt ministeeriumi kodulehel.

(3) Avatud taotlusvooru väljakuulutamise teates määratakse:

- 1) toetatavad tegevused ja valdkonnad;
- 2) täpsustatud nõuded taotlejale;
- 3) ühe taotluse kohta antava toetuse maksimumsumma;
- 4) taotluse esitamise tähtpäev ja kellaaeg;
- 5) taotluste hindamise kriteeriumid ja meetodika;
- 6) toetuse kasutamise täpsemad tingimused;
- 7) muud toetuse taotlemiseks ja kasutamiseks olulised asjaolud.

(3) Avatud taotlusvooru välja kuulutades võib kinnitada taotluse ja aruande vormid.

(4) Minister võib volitada kantslerit tegema taotluste rahuldamise, rahuldamata jätmise ja tagasinõudmise otsuseid.

§ 13. Taotluse menetlemine

(1) Taotluse menetlemine koosneb taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kontrollist, taotluse hindamisest ning taotluse rahuldamisest, osalisest või kõrvaltingimustega rahuldamisest või rahuldamata jätmisest.

(2) Ministeerium võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud teabe kohta, samuti taotluse täiendamist või muutmist, kui leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused, või teha ettepaneku taotletud toetuse või tegevuste mahtu vähendada, kui toetuse eesmärgid on taotluse osalise rahuldamise korral saavutatavad.

(3) Kui taotluses avastatakse puudusi, teatatakse sellest viivitamata taotlejale ja antakse puuduste kõrvaldamiseks üldjuhul kuni kümme tööpäeva, mille võrra pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg.

(4) Taotluste menetlemisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud, arvestades käesoleva määruse täpsustusi.

§ 14. Taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kontroll

(1) Ministeerium kontrollib taotleja ja taotluse vastavust määruses sätestatud nõuetele.

(2) Taotlus tunnistatakse nõuetele mittevastavaks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotleja on esitanud taotluse tähtajast hiljem;
- 2) taotleja on esitanud taotluse valel taotlusvormil;
- 3) taotleja ei vasta §-s 10 sätestatud nõuetele;
- 4) taotlusvorm ei ole täidetud nõuetekohaselt või sisaldab ebatäielikke või ebaõigeid andmeid;
- 5) toetatav tegevus ei vasta vähemalt ühele toetuse saamiseks esitatud nõudele;
- 6) taotluses esinenud ebatäpsused ja puudused on etteantud tähtpäevaks kõrvaldamata.

(3) Nõuetele mittevastavaks tunnistatud taotluse kohta teeb ministeerium rahuldamata jätmise otsuse. Taotluse rahuldamata jätmise otsus peab sisaldama taotluse rahuldamata jätmise põhjendust.

§ 15. Taotluste hindamine

(1) Nõuetele vastavaid taotlusi hindab ministri käskkirjaga moodustatud hindamiskomisjon. Vajaduse korral kaasatakse hindamiskomisjoni teisi eksperte, kes on taotlusi hinnates nõuandvas rollis.

(2) Hindamiskomisjoni liikmed kinnitavad oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest, taotlejatest ja partneritest. Huvide konflikti korral peab komisjoni liige ennast taotluse hindamisest taandama.

§ 16. Taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) Taotluse rahuldamise otsuse teeb minister või ministrilt saadud volituste alusel kantsler käskkirjaga. Nõuetekohased taotlused rahuldatakse hindamiskomisjoni ettepaneku alusel.

(2) Taotluse rahuldamise otsuse alusel sõlmitakse toetuse saajaga leping. Kui taotluse rahuldamiseks puuduvad vahendid, jäetakse taotlus rahuldamata.

(3) Kui hindamistulemuste alusel välja valitud taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada, sest taotletava toetuse suurus ületab selleks taotlusvooruks või prioriteetse eesmärgi saavutamiseks või tegevussuunda panustamiseks ettenähtud vahendite jääki, võib toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

(4) Taotluse võib rahuldada osaliselt või kõrvaltingimusega, kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole võimalik taotlusvooru eelarve ületamise tõttu või kui see ei ole põhjendatud, arvestades taotletud toetuse summat, toetuse eesmärki ja hindamiskriteeriume.

(5) Otsus taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta tehakse 30 kalendripäeva jooksul taotluse esitamise tähtajast arvates.

§ 17. Toetuse kasutamine

(1) Toetuse saajaga sõlmitakse toetuse kasutamise leping, kus nähakse ette toetuse kasutamise täpsemad tingimused ja aruandluse kord. Õigus ministeeriumi nimel leping sõlmida on kantsleril.

(2) Ministeerium ja toetuse saaja lepivad kokku vähemalt järgmises:

- 1) toetuse kasutamise eesmärk;
- 2) tegevuse elluviimise tingimused ja tähtaeg;
- 3) toetuse maksmise tingimused ja kord;
- 4) toetuse kasutamise aruande esitamise kord ja vastutus lepingu rikkumise eest;
- 5) toetuse mittesihipärase kasutamise korral selle tagasimaksmise tingimused ja kord;
- 6) kasutamata jäänud toetuse osa tagastamise tingimused ja kord.

(3) Ministeerium selgitab välja, kas tegemist on riigiabi või vähese tähtsusega abiga ning korraldab vajaduse korral riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse kandmise.

§ 18. Kulude abikõlblikkus

(1) Abikõlblikud on kulud, mis vastavad taotluse rahuldamise otsusele ning on vajalikud, et viia ellu toetatavad tegevused.

(2) Abikõlblikud kululiigid täpsustatakse vajaduse korral taotlusvooru väljakuulutamise teates.

§ 19. Riigisisese projektipõhise toetuse aruandlus

(1) Riigisisese projektipõhise toetuse andmise korral on kohustuslik esitada aruanne. Aruanne peab sisaldama vähemalt ülevaadet projektitegevustest, saavutatud tulemustest, kasutatud toetusest ja tekkinud kuludest.

(2) Aruanne esitatakse toetuse kasutamise lepingus sätestatud tähtaegadel ja korras. Kui taotlusvooru välja kuulutades või toetuse kasutamise lepingu lisana on kinnitatud aruande vorm, esitatakse aruanne asjaomasel vormil.

(3) Ministeeriumil on õigus küsida aruande kohta selgitusi ja lisadokumente ning määrata tähtaeg aruandes esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

(4) Kui toetuse saaja ei esita aruannet või ei kõrvalda aruandes esinevaid puudusi määratud tähtpäevaks, võib ministeerium teha toetuse tagasinõudmise otsuse.

(5) Ministeeriumi siseauditi osakonnal on kolme aasta jooksul pärast toetuse kasutamise aruande esitamist õigus hinnata eraldatud toetuse kasutamist, sealhulgas lepingule ja asjakohastele õigusaktidele vastavust, sihipärasust ja otstarbekust.

§ 20. Riigisisese projektipõhise toetuse tagasinõudmine

(1) Riigisisese projektipõhise toetuse tagasinõudmine toimub riigieelarve seaduse §-s 55¹ sätestatud alustel ja korras.

(2) Toetuse saaja on kohustatud toetuse tagastama, kui projekti tegelikud kulud on väiksemad, kui algselt kavandati, või toetuse andja nõudel, kui toetust on kasutatud mittesihipäraselt.

(3) Riigieelarve seaduse § 55¹ lõike 3 punktis 3 sätestatud alusel kaalub ministeerium toetuse tagasinõude esitamise või sellest loobumise korral rikkumise laadi ja olulisust, nõude suurust ja proportsiooni eraldatud toetussummast, tagasinõudmisega kaasnevat halduskoormust, nõude sissenõudmise eeldatavaid kulusid ja aega ning tagasinõudmise otstarbekust ja proportsionaalsust.

(4) Tagasinõudmise otsus toimetatakse kätte haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(5) Euroopa Liidu riigiabi reeglite kohaselt nõutakse tagasi igasugune riigiabina antav toetus, mis on antud riigiabi reeglite vastaselt või mida on väärkasutatud. Ebaseaduslik või väärkasutatud riigiabi nõutakse tagasi konkurentsiseaduse § 42 alusel ja korras, kui Euroopa Liidu õigusest ei tulene teisiti.

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister